

Cauza C-133/24

Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție

Data depunerii:

16 februarie 2024

Instanța de trimitere:

Tribunal da Concorrência, Regulação e Supervisão (Portugalia)

Data deciziei de trimitere:

18 decembrie 2023

Reclamante:

CD Tondela — Futebol, SAD

Clube Desportivo Feirense — Futebol, SAD

Liga Portuguesa de Futebol Profissional (LPFP)

Académico de Viseu Futebol Clube, SAD

Os Belenenses — Sociedade Desportiva de Futebol, SAD

Moreirense Futebol Clube — Futebol, SAD

Marítimo da Madeira, Futebol, SAD

Vitória Sport Clube — Futebol, SAD

Futebol Clube do Porto, Futebol, SAD

Sporting Clube de Portugal — Futebol, SAD

Sport Lisboa e Benfica, Futebol, SAD

Associação Académica de Coimbra — Organismo Autónomo de Futebol, SDUQ, Lda

Pârâtă:

Autoridade da Concorrência

Obiectul procedurii principale

Litigiul principal are ca obiect să se stabilească dacă un acord prin care principalele societăți sportive din Prima Ligă și din Liga 2 portugheză de fotbal au convenit să nu recruteze reciproc jucători de fotbal profesionist care își reziliază în mod unilateral contractele de muncă din cauza unor chestiuni legate de pandemia de COVID-19 sau care decurg din orice altă decizie excepțională care rezultă din aceasta, în special prelungirea sezonului sportiv, poate fi calificat drept acord de asociere între întreprinderi care restrânge concurența prin obiect.

Întrebările preliminare

„1) În circumstanțele descrise în prezenta cerere de decizie preliminară, un acord încheiat prin mijloace telematice, prin intermediul platformelor Zoom sau Microsoft Teams, la 7 aprilie 2020, de toate societățile sportive de fotbal profesionist din prima ligă și la care au aderat pe aceeași cale, în ziua următoare, majoritatea societăților sportive de fotbal profesionist din liga a doua dintr-un stat membru, și de care avea cunoștință, în ambele cazuri, asociația care are ca obiect garantarea și reglementarea activităților de fotbal profesionist în respectivul stat membru, în temeiul căruia acestea au convenit să nu recruteze reciproc jucători de fotbal profesionist din ligile menționate care își reziliază în mod unilateral contractul de muncă ca urmare a unor chestiuni legate de pandemia de COVID-19 sau care decurg din orice altă decizie excepțională ce rezultă din aceasta, în special prelungirea sezonului sportiv, constituie o reglementare în domeniul sportului în sensul jurisprudenței Meca-Medina (cauza C-519/04 P, Meca-Medina [și Majcen/Comisia, EU:C:2006:492])?

2) În sensul jurisprudenței care rezultă din Hotărârea din 19 februarie 2002, Wouters și alții (C-309/99, EU:C:2002:98), punctul 97, și din Hotărârea din 18 iulie 2006, Meca-Medina și Majcen/Comisia (C-519/04 P, EU:C:2006:492), punctul 42, o reglementare care decurge dintr-un acord încheiat prin mijloace telematice, prin intermediul platformelor Zoom sau Microsoft Teams, la 7 aprilie 2020, de toate societățile sportive de fotbal profesionist din prima ligă și la care au aderat pe aceeași cale, în ziua următoare, majoritatea societăților sportive de fotbal profesionist din liga a doua dintr-un stat membru, și de care avea cunoștință, în ambele cazuri, asociația care are ca obiect garantarea și reglementarea activităților de fotbal profesionist în respectivul stat membru, în temeiul căruia acestea au convenit să nu recruteze reciproc jucători de fotbal profesionist din ligile menționate care își reziliază în mod unilateral contractul de muncă ca urmare a unor chestiuni legate de pandemia de COVID-19 sau care decurg din orice altă decizie excepțională ce rezultă din aceasta, în special prelungirea sezonului

sportiv, cu caracteristicile, obiectivele și în împrejurările descrise în prezenta cerere de decizie preliminară, poate fi considerată proporțională și adecvată și, prin urmare, în conformitate cu articolul 165 TFUE, compatibilă cu articolul 101 alineatul (1) TFUE?

3) **Articolul 101 alineatul (1) TFUE se opune unei interpretări potrivit căreia un acord cu caracteristicile, obiectivele și în împrejurările descrise în prezenta cerere de decizie preliminară, încheiat prin mijloace telematice, prin intermediul platformelor Zoom sau Microsoft Teams, la 7 aprilie 2020, de toate societățile sportive de fotbal profesionist din prima ligă și la care au aderat pe aceeași cale, în ziua următoare, majoritatea societăților sportive de fotbal profesionist din liga a doua dintr-un stat membru, și de care avea cunoștință, în ambele cazuri, asociația care are ca obiect garantarea și reglementarea activităților de fotbal profesionist în respectivul stat membru, în temeiul căruia acestea au convenit să nu recruteze reciproc jucători de fotbal profesionist din ligile menționate care își reziliază în mod unilateral contractul de muncă ca urmare a unor chestiuni legate de pandemia de COVID-19 sau care decurg din orice altă decizie excepțională ce rezultă din aceasta, în special prelungirea sezonului sportiv, poate fi calificat drept restrângere a concurenței prin obiect, întrucât prezintă un grad suficient de nocivitate pentru concurență?”**

Dispoziții de drept al Uniunii și jurisprudența Curții invocate

- TFUE: articolul 101 alineatul (1) și articolul 165
- Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele 81 și 82 din tratat (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială 08/vol. 1, p. 167): articolul 3
- Concluziile avocatului general Rantos prezentate în cauza European Superleague Company (C-333/21, EU:C:2023:153): punctul 62
- Hotărârea din 25 martie 2021, Sun Pharmaceutical Industries și Ranbaxy (UK)/Comisia (C-586/16 P, nepublicată, EU:C:2021:241): punctul 86
- Hotărârea din 25 aprilie 2013, Asociația Accept (C-81/12, EU:C:2013:275): punctul 45
- Hotărârea din 16 martie 2010, Olympique Lyonnais (C-325/08, EU:C:2010:143): punctul 40
- Hotărârea din 18 iulie 2006, Meca-Medina și Majcen/Comisia (C-519/04 P, EU:C:2006:492)
- Hotărârea din 19 februarie 2002, Wouters și alții (C-309/99, EU:C:2002:98): punctul 97

- Hotărârea din 15 decembrie 1995, Bosman (C-415/93, EU:C:1995:463): punctele 106 și 110
- Hotărârea din 12 decembrie 1974, Walrave și Koch (36/74, EU:C:1974:140): punctul 8
- [Hotărârea din 17 octombrie 1972, Vereeniging van Cementhandelaren/Comisia (8/72, EU:C:1972:84)]
- Hotărârea Tribunalului din 16 decembrie 2020, International Skating Union/Comisia (T-93/18, EU:T:2020:610): punctul 109

Dispoziții de drept național invocate

A. Norme privind practicile anticoncurențiale

- 1 Lei n.º 19/2012, de 8 de maio, que aprova o novo regime jurídico da concorrência (Legea nr. 19/2012 din 8 mai de aprobare a noului Regim Juridic al Concurenței) (DR nr. 89/2012, Seria I din 8 mai 2012): articolul 9 alineatul 1 litera c)

B. Norme aplicabile înscrierii și utilizării jucătorilor profesioniști de fotbal și raporturilor de muncă dintre cluburi și jucători

- 2 Lei n.º 54/2017, de 14 de julho, que estabelece o regime jurídico do contrato de trabalho do praticante desportivo, do contrato de formação desportiva e do contrato de representação ou intermediação (Legea nr. 54/2017 din 14 iulie privind stabilirea regimului juridic al contractului de muncă de activitate sportivă, al contractului de formare profesională în domeniul sportului și al contractului de reprezentare sau intermediere) (DR nr. 135/2017, Seria I din 14 iulie): articolul 3 alineatele 1 și 2, articolul 9, articolul 23 și articolul 26 alineatele 1 și 2
- 3 Regulamento das Competições organizadas pela Liga Portugal adotado ao abrigo do n.º 1 do artigo 29.º do Regime Jurídico das Federações Desportivas, aprovado pelo Decreto-Lei n.º 248-B/2008 (Regulamentul competițiilor organizate de Liga Portugheză, adoptat în temeiul articolului 29.º alineatul 1 din Regimul Juridic al Federațiilor Sportive aprobat prin Decretul-lege nr. 248-B/2008): articolul 74, articolul 76 alineatul 5, articolul 79 alineatul 6 și anexa II punctele 2, 3 și 8
- 4 Contrato Coletivo de Trabalho celebrado entre a Liga Portuguesa de Futebol Profissional e o Sindicato de Jogadores Profissionais de Futebol (Convenție colectivă de muncă încheiată între Liga Portugheză de Fotbal Profesionalist [denumită în continuare „LPFP”] și Sindicatul Jucătorilor Profesioniști de Fotbal [denumit în continuare „SJPF”]) (denumită în continuare „convenția colectivă”): articolul 4, articolul 7.º-A, articolul 10, articolul 31, articolul 39 și articolul 46 alineatele 1 și 3

C. Măsuri extraordinare adoptate ca urmare a pandemiei

- 5 Decreto-Lei n.º 10-G/2020, de 26 de março (Decretul-lege nr. 10-G/2020 din 26 martie) (DR nr. 61/2020, Suplimentul nr. 1, Seria I din 26 martie 2020), prin care a fost instituită o măsură excepțională și temporară de protecție a locurilor de muncă în contextul pandemiei de COVID-19: articolul 6
- 6 Decreto-Lei n.º 18-A/2020, de 23 de abril (Decretul-lege nr. 18-A/2020 din 23 aprilie) (DR nr. 80/2020, Suplimentul nr. 1, Seria I din 23 aprilie), prin care au fost instituite măsuri excepționale și temporare în domeniul sportului în contextul pandemiei de COVID-19
- 7 Resolução do Conselho de Ministros n.º 33-C/2020, de 30 de abril (Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 33-C/2020 din 30 aprilie) (DR nr. 85/2020, Suplimentul nr. 3, Seria I din 30 aprilie), prin care a fost stabilită o strategie de ridicare a măsurilor de restricție în contextul luptei împotriva pandemiei de COVID-19

Prezentarea pe scurt a situației de fapt și a procedurii principale

1. Contextul

- 8 LPFP este o asociație de drept privat fără scop lucrativ, care are ca obiect garantarea și reglementarea activității de fotbal profesionist în Portugalia și ai cărei membri curenți sunt cluburile sau societățile sportive. LPFP organizează trei competiții profesionale de fotbal masculin: Primeira Liga (Prima Ligă), Segunda Liga (Liga 2) și Taça da Liga (Cupa).
- 9 În sezonul 2019/2020, în Primeira Ligă au participat optsprezece echipe, iar în Liga 2, treisprezece.
- 10 Pe parcursul acestui sezon, la 30 ianuarie 2020, OMS a declarat epidemia de coronavirus drept o urgență de sănătate publică la nivel internațional, iar la 11 martie 2020 a declarat COVID-19 drept pandemie.
- 11 La 12 martie 2020, guvernul portughez a anunțat mai multe măsuri destinate limitării riscului de propagare a virusului. Ca urmare a înrăutățirii situației epidemice, a fost declarată starea de urgență, care a fost prelungită succesiv până la 2 mai 2020.
- 12 În ceea ce privește aplicarea normelor de concurență în timpul crizei sanitare, Rețeaua europeană în domeniul concurenței a emis o declarație comună în care a recunoscut posibila necesitate de cooperare între întreprinderi.
- 13 La 12 martie 2020, LPFP a decis și a comunicat suspendarea pe termen nelimitat a campionatelor naționale din Primeira Ligă și din Liga 2, într-un moment în care rămăseseră de disputat 10 etape.

- 14 La nivel european, Federația Internațională de Fotbal (FIFA) a creat un grup de lucru pentru soluționarea problemelor de reglementare apărute ca urmare a pandemiei și a efectelor acesteia asupra Regulamentului privind statutul și transferul jucătorilor¹. Din lucrările acestuia a rezultat documentul „*COVID-19: Probleme de reglementare în fotbal*”, care a intrat în vigoare la 7 aprilie 2020, prin care FIFA își exprima principalele îngrijorări cu privire la această problemă².
- 15 În mai 2020, FIFA a anunțat noile date ale perioadelor de transferuri pentru sezonul 2020/2021. În cazul Portugaliei, prima perioadă de transferuri era cuprinsă între 3 august și 6 octombrie 2020, iar cea de a doua perioadă începea la 4 ianuarie și se încheia la 1 februarie 2021.
- 16 La 21 martie 2020, LPFP și SJPF au înființat un Comitet de monitorizare a COVID-19 și au început negocieri în vederea garantării sustenabilității activității sportive atât din punct de vedere sportiv, cât și financiar.
- 17 La 7 aprilie 2020, stadiul negocierilor dintre LPFP și SJPF s-a reflectat într-un comunicat al LPFP în care se menționa în special că, potrivit estimărilor, pierderile de venituri reprezentau o scădere cu 60 % în raport cu veniturile din sezonul 2018/19 și că LPFP a prezentat propuneri care urmau să fie incluse imediat în convenția colectivă. Dintre aceste propuneri, SJPF a acceptat, în special: a) prelungirea contractelor de muncă până la finalul sezonului, b) prelungirea contractelor de împrumut și de cesionare până la finalul sezonului, luând în considerare durata acestuia până la ultimul meci oficial din 2019/2020, și c) convenind că niciuna dintre aceste măsuri nu constituia un motiv întemeiat de reziliere a contractului de muncă al sportivului. SJPF și-a exprimat dezacordul cu privire la aspectele financiare, în special în ceea ce privește acordurile care vizau reducerea salariilor jucătorilor.
- 18 Întrucât această parte a acordului cu SJFP nu a fost posibilă, cluburile puteau să aplice măsurile speciale propuse de guvern, în special cele de *lay-off* sau similare, având totodată libertatea de a negocia cu jucătorii lor.
- 19 La 7 aprilie 2020, LPFP și societățile sportive cunoșteau soluțiile propuse la nivel internațional cu privire la prelungirea valabilității contractelor cu jucătorii pentru sezonul 2019/2020 și la datele perioadelor de înscriere.
- 20 Cu toate acestea, la nivel național nu era sigur dacă sezonul sportiv va continua și, în caz afirmativ, dacă urma să fie prelungit după 30 iunie 2020, nici care ar fi consecințele efective ale acestei posibile prelungiri a sezonului sportiv asupra contractelor de muncă în vigoare, în special asupra celor care expirau la 30 iunie

¹ Acest regulament stipulează normele globale și obligatorii privind statutul jucătorilor, eligibilitatea acestora de a participa la fotbalul competițional și transferul lor între cluburi aparținând unor asociații naționale diferite.

² Instanța de trimitere face trimitere, în special, la informațiile care figurează la paginile 3-7 și 9 din documentul menționat.

2020, și nici ce urma să se întâmple cu datele perioadelor de înscriere a jucătorilor pentru sezonul 2020/2021.

- 21 Ca urmare a imposibilității de a se ajunge la un consens între LPFP și SJFP cu privire la aspectele financiare ale contractelor de muncă ale sportivilor, începând cu 7 aprilie 2020 societățile sportive au inițiat sau și-au consolidat contactul direct cu jucătorii, în scopul soluționării acestor aspecte. Majoritatea acestor societăți sportive și jucătorii lor au încheiat acorduri de reducere a salariilor, care prevedeau rambursarea reducerii corespunzătoare odată ce se îndeplineau anumite condiții, în special reluarea competițiilor.
- 22 La rândul său, Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 33-C/2020 a stabilit că, începând cu 30 și 31 mai 2020, competițiile din Prima Ligă și din Cupa Portugaliei urmau să fie reluate fără public în stadioane.
- 23 La 4 mai 2020, LPFP, SJPF și Associação Nacional de Treinadores de Futebol (Asociația Națională a Antrenorilor de Fotbal) au semnat un memorandum de înțelegere privind durata contractelor și raporturile sportive.
- 24 În acest memorandum, se arătau următoarele: i) finalul sezonului sportiv 2019/2020 va fi ziua următoare celei în care se dispută ultimul meci oficial din competițiile sezonului respectiv, ii) contractele de muncă ale sportivilor și cele de formare profesională în domeniul sportului încheiate între cluburile care participă în Prima Ligă și antrenori și jucători, a căror încetare s-ar produce pe parcursul sezonului sportiv în curs se considerau prelungite în mod automat până la încheierea sezonului respectiv, iii) același lucru se aplica și contractelor de cesiune temporară și raporturilor sportive ale acestora. Prevederile acestui memorandum au fost introduse într-o dispoziție tranzitorie a convenției colective, și anume articolul 7.º-A, intitulat „Efectele modificărilor introduse în calendarul competițional, ca urmare a COVID-19, asupra raportului de muncă al sportivilor.”
- 25 La 18 iunie 2020, [Federação Portuguesa de Futebol] (Federația Portugheză de Fotbal) (FPF) a modificat Comunicatul oficial nr. 1 pentru sezonul 2019/2020, stabilind că sezonul sportiv 2019/2020 urma să înceapă la 1 iulie 2020 și să se încheie la 2 august 2020.
- 26 Propunerea FIFA cu privire la flexibilizarea perioadelor de înscriere a jucătorilor (care a intrat în vigoare abia la 25 iunie 2020), în scopul de a oferi jucătorilor oportunități de muncă suplimentare în contextul pandemiei, nu a fost inclusă de LPFP în reglementarea națională.

2. Efectele pandemiei asupra fotbalului profesionist

- 27 La 7 aprilie 2020, societățile sportive au estimat o pierdere imediată de venituri cu caracter provizoriu de 310 milioane de euro, ceea ce reprezenta o scădere cu 60 % în raport cu veniturile din exploatare din sezonul 2018/2019.

- 28 Pe piața transferurilor, în cele cinci ligi europene principale (engleză, spaniolă, franceză, italiană și germană), în perioada pandemiei din 2020 s-a înregistrat o scădere cu 28 % a valorii echipelor. La momentul faptelor, societățile sportive naționale și internaționale se arătau puțin interesate în a recruta jucători noi, motiv pentru care s-a produs o scădere a numărului de angajări.
- 29 LPFP a prevăzut două scenarii în ceea ce privește consecințele pandemiei: primul scenariu, care corespundea imposibilității de a desfășura cele zece etape rămase și, cel de al doilea scenariu, care corespundea desfășurării fără public a celor zece etape rămase.
- 30 S-a considerat că veniturile agregate ale societăților sportive în sezonul 2019/2020 ar putea scădea cu 37 % în raport cu sezonul 2018/2019 (primul scenariu) și cu 15 % în raport cu sezonul 2018/2019 (al doilea scenariu). Au fost prevăzute pierderi nerecuperabile de venituri din drepturile de televizare și pierderi semnificative în ceea ce privește veniturile din sponsorizări, cotizații și bilete, *merchandising* și pariuri sportive. În ceea ce privește sumele legate de transferurile de jucători, se putea aștepta o scădere de 65 % în primul scenariu și o pierdere de 28 % în cel de al doilea scenariu.
- 31 În lunile aprilie, mai și iunie 2020, un număr nespecificat de societăți sportive au practicat tăieri salariale de aproximativ 40 % sau 50 % și au recurs la proceduri de *lay-off*.
- 32 Pierderea unui jucător ca urmare a rezilierii unilaterale a contractului său de muncă din cauza unor chestiuni legate de pandemia de COVID-19 crea în mod imediat dificultatea găsirii unui înlocuitor echivalent și resursele financiare pentru a-l recruta, avea un impact financiar semnificativ asupra configurației echipei și implica pierderea veniturilor financiare provenite din eventualul transfer al jucătorului care pleca.

3. Acordul din 7 aprilie 2020

- 33 La 7 aprilie 2020, societățile sportive din Prima Ligă și LPFP au organizat, prin mijloace telematice, o reuniune convocată în prealabil, pentru a discuta cu privire la consecințele pandemiei asupra fotbalului profesionist. Societățile sportive au fost reprezentate la cel mai înalt nivel; LPFP a întocmit și a păstrat lista participanților la această reuniune.
- 34 Participanții au discutat despre efectele pandemiei asupra contractelor de muncă ale sportivilor, a căror încetare sau intrare în vigoare erau stabilite la datele fixate inițial pentru finalul sezonului sportiv 2019/20 sau începutul sezonului sportiv 2020/21, ținând seama de suspendarea competițiilor.
- 35 La 7 aprilie 2020, erau în vigoare 514 contracte de muncă cu dată de încetare stabilită la 30 iunie 2020, dintr-un total de 1 453 contracte de muncă înregistrate.

- 36 Toți cei prezenți au stabilit că nicio societate sportivă care participa în Prima Ligă în sezonul 2019/2020 nu va recruta un jucător care își reziliază în mod unilateral contractul de muncă invocând chestiuni legate pandemia de COVID-19 sau care decurg dintr-o decizie excepțională care rezultă din aceasta, în special prelungirea sezonului sportiv.
- 37 La 8 aprilie 2020 a avut loc o nouă reuniune cu președintele LPFP, în cadrul căreia o parte dintre societățile sportive din Liga 2 din sezonul 2019/2020, reprezentate, de asemenea, la cel mai înalt nivel, și-au exprimat aceleași îngrijorări ca și cele expuse de cluburile din Prima Ligă în ziua precedentă și au aderat la cele stabilite în cadrul reuniunii din 7 aprilie 2020.
- 38 Acordul avea ca obiect:
- a) protejarea situației jucătorilor ale căror contracte de muncă sau de împrumut expirau pe parcursul sezonului sportiv în curs, obligându-i să rămână ținuți de contractele lor până la finalizarea perioadei de prelungire a sezonului, ținând seama de posibilitatea prelungirii sezonului sportiv;
 - b) protejarea necesității de a încheia acorduri cu jucătorii privind reducerea sau amânarea plății salariilor, obligând jucătorii să accepte un astfel de angajament pentru a evita ca societățile sportive care aveau sau ar fi ajuns să aibă o capacitate financiară mai redusă să nu poată plăti salariile jucătorilor lor și ca aceștia să refuze să participe la meciuri în cazul reluării acestora sau să își rezilieze contractele de muncă pentru un motiv întemeiat ca urmare a neplății, și [pentru a evita] ca societățile sportive să fie nevoite să aplice, cu caracter general, măsuri extraordinare unilaterale, precum cele de *lay-off*, în special sub forma suspendării contractului de muncă, întrucât toate aceste situații ipotetice ar conduce la scăderea calității competiției și, în cele din urmă, ar provoca prejudicii economice întregului sector;
 - c) să împiedice jucătorii să invoce un motiv întemeiat de reziliere a contractelor argumentând, pentru a-și rezilia contractele, că nu sunt apti să lucreze ca urmare a COVID-19, obligându-i să rămână ținuți de contractele lor.
- 39 LPFP avea un interes în acord nu numai pentru că este organismul care gestionează competițiile de fotbal din Portugalia și pentru că este responsabilă de garantarea principiilor de păstrare a stabilității și integrității competițiilor și a bunei sustenabilități și viabilități economice și financiare a societăților sportive asociate, ci și pentru că veniturile sale provin din plățile societăților sportive și ale sponsorilor.
- 40 Deși participanții erau conștienți de caracterul său anticoncurențial, acordul urmărea menținerea stabilității echipelor, a integrității și calității competițiilor și a solvabilității sectorului nu numai pe termen scurt, ci și pe termen mediu și lung, precum și garantarea unei concurențe sportive normale între cluburi.

- 41 Cele convenite între societățile sportive din Prima Ligă și din Liga 2, cu participarea LPFP, nu au făcut obiectul unor negocieri colective între acestea și SJFP, în special în contextul modificărilor care urmau să fie incluse în convenția colectivă ca urmare a pandemiei de COVID-19.
- 42 Acordul a început să fie executat la 7 aprilie 2020. Ca urmare a măsurilor provizorii impuse de Autoritatea de Concurență, care au condus, în special, la suspendarea practicii în cauză pentru o perioadă de 90 de zile, acordul a încetat definitiv la 2 iunie 2020.

a) Jucătorii afectați și poziția reclamantelor pe piața relevantă

- 43 Acordul viza jucătorii de fotbal profesionist masculin care aveau un contract de muncă de activitate sportivă în vigoare în Portugalia, încheiat cu o societate sportivă din Prima Ligă sau din Liga 2, care își puteau rezilia contractul din proprie inițiativă invocând chestiuni legate de pandemia de COVID-19 și care, prin urmare, ar fi putut rămâne fără contract în vigoare între 7 aprilie și 2 iunie 2020.
- 44 Societățile sportive care au participat la reuniunile din 7 și 8 aprilie 2020 sunt toate cluburile din Prima Ligă și aproape toate cluburile din Liga 2 din sezonul 2019/2020.
- 45 Recrutarea de jucători cu contracte în curs este utilizată în special de principalele cluburi din Prima Ligă. Recrutarea de jucători fără contract în curs este mai atractivă pentru cluburile mai mici deoarece nu implică plata unei compensații către clubul anterior.
- 46 Aproximativ 90 % dintre transferurile de jucători din Prima Ligă și din Liga 2 sunt realizate în fereastra de transferuri de vară. Aceasta a fost situația în 2019 și în 2020, cu toate că, în acest ultim an, ca urmare a prelungirii sezonului sportiv din cauza pandemiei, fereastra de transferuri de vară a inclus, de asemenea, cel puțin și luna octombrie.

b) Prejudiciile cauzate fotbaliștilor profesioniști ca urmare a acordului

- 47 Ca urmare a acordului, un jucător al cărui contract expira între 7 aprilie și 2 iunie 2020 nu putea găsi un club care să îl recruteze decât în afara teritoriului portughez sau un club care participa la o competiție inferioară celor două Ligi principale de fotbal profesionist din Portugalia.
- 48 Acordul în cauză a avut ca efect reducerea imediată a numărului de opțiuni disponibile de cluburi angajatoare pentru jucătorii afectați, crescând, în același timp, incertitudinea cu privire la posibilitatea găsirii unui club angajator adaptat așteptărilor jucătorului, în cazul în care acestea se refereau la piața națională din Prima Ligă sau din Liga 2.

- 49 Acordul menționat putea de asemenea: i) să mărească efortul asociat căutării unui club, ii) să reducă salariul oferit de către clubul cu care jucătorul încheia un contract, ca urmare a reducerii ansamblului de cluburi interesate, iii) să reducă așteptările jucătorului în ceea ce privește condițiile de evoluție sau de vizibilitate, iv) să reducă bunăstarea jucătorului în cazul în care acesta intenționa să rămână pe teritoriul național, întrucât putea conduce la un transfer forțat într-o altă țară, și v) să mărească capacitatea de negociere a societăților sportive naționale, în special prin obligarea jucătorului să accepte condiții de salarizare și de alt tip mai puțin avantajoase decât cele pe care le-ar fi acceptat în cazul în care acordul nu ar fi existat.
- 50 În plus, acordul putea implica și deplasarea jucătorilor în străinătate, în pofida faptului că niciunul dintre jucătorii vizați nu a fost recrutat de un club străin.

c) Avantajele acordului

- 51 Acordul menționat a permis, în majoritatea cazurilor, menținerea echipelor și a încurajat reluarea competițiilor, permițând astfel să nu fie compromis rezultatul final al acestora și să nu se aducă atingere calității spectacolului.

Argumentele esențiale ale părților din procedura principală

- 52 Reclamantele contestă faptul că prezenta cauză ar intra în domeniul de aplicare al articolului 9 din [Legea privind] Regimul Juridic al Concurenței și al articolului 101 TFUE și susțin că Autoritatea de Concurență a reținut în mod greșit atât aspectul că pactul încheiat în zilele de 7 și 8 aprilie 2020 ar fi un „acord” în sensul concurenței, cât și caracterizarea situației ca fiind o restrângere prin obiect, fără a demonstra gradul suficient de nocivitate a conduitei vizate, în special întrucât nu există o experiență suficient de consolidată pentru a concluziona în acest sens.

Prezentarea pe scurt a motivelor trimiterii preliminare

- 53 Instanța de trimitere dorește să afle dacă, ținând seama de dispozițiile articolului 165 TFUE, acordul descris anterior este contrar articolului 101 TFUE și solicită, de asemenea, să se clarifice dacă acesta poate fi calificat drept restrângere prin obiect.
- 54 Întrucât articolul 101 TFUE se aplică practicilor „care pot afecta comerțul dintre statele membre” și având în vedere faptul că s-a considerat că este îndeplinit criteriul de afectare a comerțului dintre statele membre, instanța de trimitere este obligată să aplice dreptul european în materie de concurență în coroborare cu dreptul național, ca urmare a efectului direct al articolului 101 TFUE și al articolului 3 din Regulamentul (CE) nr. 1/2003.
- 55 Pe de altă parte, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, în măsura în care constituie o activitate economică, sportul intră în domeniul de aplicare al dreptului

economic al Uniunii, în pofida caracterului său specific, ceea ce înseamnă că analiza nu poate fi pur abstractă, ci trebuie să țină seama de contextul juridic și factual al comportamentului în cauză.

- 56 În plus, din punctul 40 din Hotărârea Curții din 16 martie 2010, *Olympique Lyonnais*, C-325/08, se poate deduce că respectivele caracteristici specifice ale sportului și funcțiile socială și educativă care stau la baza acestuia, la care face referire articolul 165 TFUE, sunt relevante pentru o eventuală justificare obiectivă a restrângerii concurenței.
- 57 Acordul dintre reclamante a inclus toate societățile sportive din Prima Ligă și majoritatea societăților sportive din Liga 2, astfel încât piața relevantă cuprinde întregul teritoriu al unui stat membru în sensul Hotărârii *Vereeniging van Cementhandelaren/Comisia*, motiv pentru care articolul 101 TFUE este aplicabil în abstract. În plus, trebuie menționat faptul că piața de recrutare a fotbalistilor profesioniști masculini are un caracter eminentamente internațional.
- 58 Înțelegerea între angajatori de a nu contracta lucrătorii care provin de la celelalte întreprinderi, așa-numitele „acorduri *no-poach*”, constă în încheierea unor acorduri orizontale între întreprinderi, prin care acestea se angajează reciproc să nu facă oferte spontane și nici să nu angajeze lucrători de la celelalte întreprinderi.
- 59 Acest tip de acord poate apărea în orice sector de activitate economică și este, în principiu, reglementat de dreptul concurenței, în măsura în care limitează libertatea individuală a întreprinderilor în ceea ce privește modul în care acestea își definesc condițiile comerciale strategice, inclusiv recrutarea resurselor umane.
- 60 În abstract, acordurile *no-poach* au consecințe pe piața muncii, întrucât implică o reducere a puterii de negociere a lucrătorilor deoarece atenuază sau anulează factorii externi care ar putea interveni în acest raport.
- 61 Acest lucru poate duce la reduceri salariale, la lipsirea de mobilitate a forței de muncă și la restrângerea posibilității de a obține condiții mai avantajoase pentru lucrător și, în general, presupune denaturarea, restrângerea sau împiedicarea liberei concurențe pe piața muncii.
- 62 Instanța de trimitere precizează că nu are cunoștință dacă Comisia Europeană a adoptat decizii cu privire la acordurile *no-poach* în sensul aplicării articolului 101 TFUE.
- 63 În pofida faptului că Comisia a publicat Comunicarea „Orientări privind aplicabilitatea articolului 101 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene acordurilor de cooperare orizontală”, realitatea este că, deși Comisia abordează chestiunea înțelegerilor de tip cartel de cumpărători din perspectiva restrângerii concurenței prin obiect la punctul 316 din Orientările menționate, ea nu face referire la practicile *no-poach*.

- 64 Din cele de mai sus reiese că nu există o experiență consolidată în ceea ce privește acordurile *no-poach*, ceea ce nu împiedică însă ca acest tip de acord să poată fi calificat drept o restrângere a concurenței prin obiect.
- 65 Cu toate acestea, prezenta cauză are caracteristici particulare care o deosebesc de o situație clasică în care două întreprinderi concurente, într-un moment de totală normalitate, convin să nu își recruteze reciproc lucrătorii.

Obiectul deciziei

- 66 Autoritatea pentru Concurență nu avea nicio îndoială asupra faptului că era vorba despre o încălcare prin obiect.
- 67 Diferența dintre încălcare/restrângere prin obiect sau prin efect constă în esență în însăși natura și scopul comportamentului, astfel încât, în cazul în care scopul anticoncurențial este dovedit, nu este necesar să se verifice efectele acestuia asupra concurenței.
- 68 Potrivit instanței de trimitere, în cazul în care s-ar efectua o analiză superficială a acordului în discuție, s-ar putea ajunge cu ușurință la concluzia că există o restrângere prin obiect, având în vedere că acordurile *no-poach*, în principiu, elimină concurența în același mod ca acordurile de fixare a prețurilor produselor sau de împărțire a clienților.
- 69 Cu toate acestea, restrângerea „prin obiect sau prin scop” trebuie interpretată în mod restrictiv și poate fi aplicată numai practicilor în legătură cu care, după o examinare individuală și detaliată, se demonstrează că prezintă un grad suficient de afectare a concurenței.
- 70 În scopul acestei analize, este necesar să se pună în balanță conținutul acordului, obiectivele pe care acesta dorește să le atingă și contextul economic și juridic în care se înscrie, ținând seama de natura bunului/serviciului afectat, precum și de condițiile efective de funcționare și de structura pieței sau a piețelor vizate. Pe de altă parte, chiar dacă nu este vorba despre un element necesar pentru a determina finalitatea acordului contrară concurenței, se poate ține seama de intenția părților.
- 71 Instanța de trimitere a considerat probat că, prin intermediul acordului, cluburile și LPFP au urmărit i) să protejeze contractele care expirau la finalul sezonului în curs 2019/2020, și anume, la 30 iunie 2020, ii) să împiedice jucătorii să invoce un motiv întemeiat de reziliere argumentând, pentru a-și rezilia contractele, că nu sunt apți să lucreze ca urmare a COVID-19, și iii) să asigure necesitatea de a încheia cu jucătorii acorduri privind reducerea sau amânarea plății salariilor.

i) Contracte care expirau la finalul sezonului în curs 2019/2020, cu alte cuvinte la 30 iunie 2020

- 72 Contractele de muncă și contractele de transfer din fotbal sunt adesea legate de perioadele de înscriere și, din punct de vedere sportiv, deschiderea primei perioade de înscrieri coincide în general cu prima zi a noului sezon. Majoritatea ligilor celor mai afectate de COVID-19 au optat pentru ca sezonul să înceapă la 1 iulie și să se încheie la 30 iunie, situație care a existat și în Portugalia.
- 73 Întrucât contractul de muncă al sportivului nu poate avea o durată mai mică de un sezon și nici mai mare de cinci sezoane, astfel de contracte expiră în general la finalul unui sezon sportiv.
- 74 Prin Decretul-lege nr. 18-A/2020 din 23 aprilie, introducerea unor modificări la regulamentele federațiilor sportive a fost autorizată din punct de vedere legal pentru a face față contextului pandemic. Abia după acest moment s-a permis modificarea datelor sezonului sportiv în curs, făcând posibilă reluarea competițiilor începând cu 30/31 mai 2020, iar la 4 mai 2020 a fost semnat un memorandum de înțelegere privind durata contractelor și raporturile sportive. Ca urmare a acestui memorandum, la 8 iunie 2020 a fost modificată convenția colectivă dintre LPFP și SJPF.
- 75 Acestea fiind spuse, instanța de trimitere subliniază că, la data încheierii acordului, existau incertitudini cu privire la ceea ce urma să se întâmple cu contractele fotbalistilor în cazul prelungirii sezonului sportiv și la datele perioadelor de înscriere a jucătorilor pentru sezonul 2020/2021.
- 76 Contractul pe durată determinată funcționează ca un instrument stabilizator al raportului de muncă de activitate sportivă și este o tehnică de restrângere a concurenței pe piața muncii, dictată de nevoia de a proteja competiția sportivă însăși.
- 77 În fapt, spre deosebire de contractul de muncă obișnuit, lucrătorul din domeniul sportului nu își poate denunța unilateral contractul de muncă înainte de expirarea acestuia, cu excepția cazului în care există un motiv întemeiat în acest sens sau dacă s-a stabilit dreptul acestuia de a rezilia unilateral contractul în vigoare fără un motiv întemeiat, în schimbul plății unei despăgubiri. Acestea fiind spuse, în contractul de muncă al unui sportiv, libertatea jucătorului de a renunța este limitată în mod substanțial, întrucât durata determinată a acestui tip de contract este calificată drept „durată stabilizatoare”.
- 78 În scopul garantării stabilității echipelor, protejând competițiile, în special prin respectarea principiului stabilității competiționale și a principiului meritului în sport, perioada de valabilitate a contractelor de muncă ale sportivilor este legată de durata unui anumit sezon sportiv.

- 79 Or, consecințele prelungirii unui sezon sportiv asupra contractelor de muncă ale sportivilor, care expirau la 30 iunie 2020, au făcut în cele din urmă obiectul unui acord colectiv.
- 80 Astfel, în ceea ce privește scopul acordului, de a păstra până la finalul prelungirii sezonului sportiv în curs jucătorii ale căror contracte expirau la 30 iunie 2020, instanța de trimitere consideră că, deși, în abstract, reglementarea adoptată poate fi asimilată unei clauze de interzicere a concurenței, nu este mai puțin adevărat că aceasta contribuie la garantarea aspectelor deja protejate de normele din domeniul sportiv, care sunt concepute în mod exclusiv pentru contexte de normalitate, și anume stabilitatea echipelor în vederea promovării sportului.
- 81 Prin urmare, într-un context excepțional, instanța de trimitere consideră că reglementarea convenită la 7 aprilie 2020 în ceea ce privește contractele care expirau la 30 iunie poate fi conformă cu obiectivele legitime, protejate chiar de articolul 165 TFUE, inerente normelor naționale și reglementărilor care protejează principiile de garantare a stabilității competițiilor și, prin urmare, are îndoieli cu privire la caracterul suficient de nociv al acestei reglementări, pe care jurisprudența îl impune drept criteriu pentru a constata existența unei restrângeri a concurenței prin obiect.
- ii) Situația jucătorilor care ar fi dorit să invoce un motiv întemeiat de reziliere pe motivul lipsei condițiilor de muncă ca urmare a COVID-19*
- 82 O altă situație protejată de acord era cea de a garanta că jucătorii nu puteau invoca un motiv întemeiat de reziliere argumentând, pentru a-și rezilia contractele, că nu sunt apti să lucreze din cauza COVID-19, obligându-i să rămână ținuți de contractele lor.
- 83 Una dintre formele de încetare a unui contract de muncă de activitate sportivă este rezilierea pentru un motiv întemeiat, din inițiativa jucătorului. Acțiunile angajatorului care constituie motiv întemeiat și care dau naștere dreptului la despăgubire sunt în special neplata nejustificată a salariului la timp și aplicarea unor sancțiuni abuzive.
- 84 Cu toate acestea, astfel de reglementări trebuie privite în lumina faptului că numai o încălcare contractuală gravă și din culpă, care face practic imposibilă subzistența raportului de muncă de activitate sportivă, constituie un motiv întemeiat de reziliere. Noțiunea de motiv întemeiat de reziliere din inițiativa sportivului este, prin urmare, mai restrânsă și mai exigentă decât noțiunea de motiv întemeiat de reziliere a contractului de către un lucrător obișnuit.
- 85 Cu excepția cazurilor în care părțile convin o „clauză de reziliere”, jucătorul nu poate rezilia un contract de muncă de activitate sportivă decât pentru un motiv întemeiat, astfel încât libertatea acestuia de a rezilia contractul este deosebit de limitată, întrucât, așa cum subliniază instanța de trimitere, durata determinată a contractului constituie un element stabilizator.

86 Potrivit instanței de trimitere, în pofida faptului că s-ar putea face presupuneri cu privire la cauzele care ar putea fi incluse în noțiunea de motiv întemeiat care decurge din lipsa condițiilor de muncă ca urmare a COVID-19, adevărul este că aceste cauze ar fi foarte limitate, întrucât ar fi necesar să facă practic imposibilă subzistența raportului de muncă de activitate sportivă.

87 Întrucât momentul era absolut excepțional și incert, ceea ce limita și mai mult situațiile care constituiau „motive întemeiate” reale de reziliere, instanța de trimitere are îndoieli că acordul ar putea fi calificat drept restrângere prin obiect.

iii) Cu privire la reducerea sau amânarea plății salariilor

88 Acordul făcea referire și la necesitatea de a conveni cu jucătorii reducerea sau amânarea plății salariilor, obligându-i să accepte astfel de angajamente și evitând ca societățile sportive să nu poată face față plăților.

89 Instanța de trimitere consideră că există o ambivalență a obiectivelor urmărite prin acord. Pe de o parte, acesta urmărea menținerea stabilității echipelor, a integrității și calității competițiilor și a solvabilității sectorului, nu doar pe termen scurt, ci și pe termen mediu și lung, precum și garantarea unei competiții sportive normale între cluburi și a echilibrului dintre acestea, păstrând un anumit grad de egalitate. Pe de altă parte, urmărea de asemenea menținerea solvabilității sectorului, în ceea ce privește aspectul economic.

90 Potrivit instanței de trimitere, obiectivele urmărite din perspectivă sportivă par a fi legitime, întrucât se încadrează în obiectivele generale recunoscute de articolul 165 TFUE. În plus, urmărirea unui obiectiv de protejare a intereselor economice nu este, în sine, contrară concurenței, deoarece este inerentă oricărei întreprinderi, inclusiv unei asociații sportive în cazul în care aceasta desfășoară o activitate economică.

91 Prin urmare, este necesară o analiză care să permită integrarea particularităților sportului în analiza situației concurențiale, în vederea găsirii unui echilibru între aspectele comerciale și cele sportive ale fotbalului profesionist.

92 În consecință, proporționalitatea măsurii adoptate trebuie examinată în lumina jurisprudenței Curții, pentru a se stabili dacă, în pofida faptului că urmărește obiective legitime, acordul depășește ceea ce este necesar pentru atingerea acestora.

93 Potrivit Hotărârii Meca-Medina, există restricții legitime, întrucât acestea sunt inerente organizării și bune desfășurări a competiției sportive și vizează tocmai garantarea unei concurențe sănătoase între atleți. [În această privință, se] afirmă că un „regim de solidaritate financiară care permite redistribuirea și reinvestirea veniturilor generate de evenimentele și de activitățile elitei la nivelurile inferioare ale sportului” este legitim.

- 94 [Curtea] a admis că, în anumite cazuri, este posibil să se evalueze comparativ obiectivele „necomerciale” în raport cu restrângeri ale concurenței și să se concluzioneze că primele prevalează asupra acestora din urmă, cu consecința că nu există o încălcare a articolului 101 alineatul (1) TFUE. Într-o astfel de situație se vorbește despre „teoria restricțiilor accesorii”.
- 95 Totuși, această teorie nu trebuie abordată într-un mod nelimitat, întrucât, în cazul activităților economice, aceasta ar presupune excluderea aplicabilității articolului 101 TFUE în ceea ce privește acorduri care restrâng concurența și care nu sunt efectiv necesare și proporționale pentru atingerea obiectivelor neeconomice urmărite. Instanța de trimitere consideră că această consecință este inacceptabilă.
- 96 Din perspectiva economică, atenuată de obiectivele sportive, trebuie evidențiat că acordul se încadrează într-un sezon excepțional. Astfel, în ceea ce privește impactul economic, a avut loc o scădere semnificativă și imediată a veniturilor cluburilor, care a cauzat probleme grave de lichidități. Societăților sportive li s-au văzut suspendate principalele venituri și au fost nevoite să își reducă cheltuielile, salariile jucătorilor fiind unul dintre elementele de cheltuiești cu impact major asupra bugetelor societăților sportive.
- 97 FIFA a menționat posibilitatea ca societățile sportive să intre în situație de insolvență și a identificat ca motiv de îngrijorare eventualitatea ca aceste societăți să nu poată garanta plata salariilor jucătorilor și antrenorilor, ceea ce ar putea duce la posibile litigii, ar prejudicia stabilitatea contractelor și ar genera posibile insolvențe.
- 98 Or, la nivel național, s-a ajuns la un consens numai în ceea ce privește aspectele sportive, dar nu și în ceea ce privește aspectele financiare, în special modificarea condițiilor de salarizare ale jucătorilor.
- 99 În aceste împrejurări, societățile sportive fie reușeau să încheie acorduri de reducere sau de amânare a plății salariilor sau recurgeau la mecanismele permise de lege, precum *lay-off*, fie, în ultimă instanță, puteau să apară situații de insolvență, cu reducerea numărului de cluburi.
- 100 Dacă societățile sportive ar fi recurs masiv la mecanismul de *lay-off* simplificat, reluarea competițiilor ar fi putut fi periclitată întrucât, în esență, acest mecanism implică suspendarea contractelor de muncă.
- 101 Chiar dacă această circumstanță nu ar fi pus în pericol reluarea competițiilor, ar fi implicat diminuarea salariilor jucătorilor, care ar fi fost stabilite la 1 905 euro, fără posibilitatea unei rambursări viitoare.
- 102 În plus, aplicarea *lay-off* împiedica, în principiu, ca jucătorii să părăsească cluburile și nu constituia un motiv întemeiat de reziliere. Într-o astfel de situație, jucătorii ar fi trebuit, de asemenea, să rămână în cluburile din care făceau parte, în mod cert nemotivați, ceea ce ar fi prejudiciat calitatea competițiilor.

- 103 În definitiv, acordul nu a avut în cele din urmă niciun efect semnificativ asupra „libertății de a munci” a jucătorilor întrucât, în cazul în care s-ar fi recurs la mecanismul *lay-off*, pe lângă faptul că salariile le-ar fi fost reduse în mod unilateral, *lay-off* nu era considerat un motiv întemeiat de reziliere a contractului de muncă al sportivului profesionist.
- 104 Cu toate acestea, instanța de trimitere precizează că măsurile care decurg din mecanismul de *lay-off* simplificat aveau o durată de o lună, putând fi prelungite lunar în cazuri excepționale, până la un maxim de trei luni. Instanța de trimitere arată că, totuși, acordul în discuție a fost în vigoare numai între 7 aprilie și 2 iunie 2020, respectiv timp de 56 de zile, ceea ce este mai puțin decât durata maximă de trei luni a măsurilor de *lay-off* simplificat.
- 105 În plus, s-a demonstrat că utilizarea mecanismului *lay-off* ar fi pus în pericol calitatea competiției, din cauza descurajării jucătorilor ca urmare a impunerii unor măsuri unilaterale, și că doar o parte nesemnificativă a cluburilor a recurs la acest mecanism fără a fi inițiat în prealabil acorduri privind salariile cu jucătorii lor.
- 106 S-a demonstrat de asemenea că, începând de la data acordului, au fost inițiate sau consolidate contactele directe dintre societățile sportive și jucători în vederea soluționării aspectelor financiare. După această dată au fost încheiate mai multe acorduri de reducere a salariilor, cu [previziunea] rambursării reducerii corespunzătoare, ceea ce nu s-ar fi întâmplat dacă s-ar fi aplicat mecanismul *lay-off*.
- 107 Jucătorii puteau opta între a nu accepta niciun tip de acord privind salariile lor și a aștepta ca deteriorarea situației financiare a clubului să îl împiedice să își îndeplinească obligația de plată a salariilor. Dusă la limită, neplata salariilor poate conduce, de asemenea, la insolvența cluburilor, afectând negativ numărul de cluburi care participă la competițiile următoare, precum și calitatea acestor competiții atât în prezent, cât și pe viitor.
- 108 Cu toate că în acordul în discuție s-a stabilit o reglementare care restrânge concurența pe piața muncii, scopul acestei reglementări era de a permite menținerea echipelor și de a evita astfel o exploatare incorectă din punct de vedere etic din partea societăților sportive cu resurse financiare mai stabile, care ar fi putut achiziționa jucători de la alte societăți sportive cu resurse mai reduse, ceea ce ar fi putut aduce atingere principiului solidarității.
- 109 S-a garantat de asemenea protejarea principiului egalității de șanse, care este un element constitutiv al spiritului de echitate al competițiilor. Într-adevăr, există cluburi mai puternice din punct de vedere financiar, care concurează cu cluburi care nu pot genera venituri comparabile. Situația creată de pandemie accentuează considerabil aceste disparități. Primele ar putea să angajeze jucători de la cele din urmă, care ar rămâne fără principale lor active, ceea ce ar crea o inegalitate accentuată în cadrul competiției, punând în pericol integritatea acesteia.

- 110 Cu toate acestea, instanța de trimitere are îndoieli că reglementarea care decurge din acord este proporțională.
- 111 În plus, nu poate fi trecut cu vederea nici faptul că niciun jucător nu a fost consultat, ceea ce împiedică calificarea procedurii drept transparentă și echitabilă. În realitate, a existat o încercare de a proteja valorile sportive prin impunerea unui sacrificiu jucătorilor. Instanța de trimitere arată că, totuși, în cazul *lay-off*, acest sacrificiu ar fi putut fi mai mare.
- 112 Jucătorii care nu ar fi dorit să încheie acorduri de reducere a salariului sau de amânare a plății acestuia nu ar fi comis o încălcare. În cazul în care societățile sportive nu ar fi reușit să le plătească salariile, jucătorii ar fi avut un motiv întemeiat pentru a-și rezilia contractele.
- 113 Cu toate că această circumstanță ar putea conduce la concluzia că măsura a fost disproporționată și ar putea declanșa aplicarea articolului 101 TFUE în prezenta cauză, instanța de trimitere are îndoieli în această privință.
- 114 În acest sens, instanța de trimitere subliniază că: i) durata acordului a fost în cele din urmă neînsemnată – doar 56 de zile, ii) cererea stagnase în mod substanțial, iii) acordul a fost semnat de cluburile naționale, piața recrutării jucătorilor fiind în mod semnificativ internațională (pe glob există 2 671 cluburi de fotbal, dintre care doar 36 sunt portugheze, ceea ce reduce în mare măsură posibilitatea de a aduce atingere concurenței), iv) pe durata valabilității acordului, competițiile erau suspendate, ceea ce a redus eventualele efecte ale acordului asupra pieței din aval, identificată de Autoritatea de Concurență, v) perioadele de înscriere a jucătorilor erau închise, astfel încât, cu toate că se puteau recruta jucători, nu era clar că un club ar fi recrutat un jucător care nu putea juca, și vi) întrucât cererea de jucători s-a redus ca urmare a pandemiei, dar și ca urmare a condiționărilor legale care făceau imposibile înregistrarea și utilizarea noilor jucători, jucătorii vizați de acord au fost foarte puțini.
- 115 În plus, s-a demonstrat că jucătorii nu au perceput acordul ca fiind un element de presiune pentru a accepta condiții de salarizare mai puțin favorabile sau pentru a nu își rezilia în mod unilateral contractele, iar marea majoritate a acestora nu au suferit pierderi, dată fiind importanța deosebită a pieței internaționale.
- 116 Cu toate acestea, Autoritatea de Concurență a considerat că era vorba despre un acord care restrânge concurența prin obiect și, prin urmare, a considerat că nu este necesar să evalueze efectele acestuia asupra funcționării piețelor.
- 117 Instanța de trimitere are totuși îndoieli cu privire la faptul că, ținând seama de împrejurările absolut excepționale pe care ea le-a expus, acordul are un grad suficient de nocivitate asupra concurenței sau dacă este necesar să se examineze efectele acestuia pentru a stabili dacă concurența a fost într-adevăr împiedicată, restrânsă sau denaturată.

- 118 În plus, instanța de trimitere are îndoieli privind faptul că se poate considera că acordul a prejudiciat, prin el însuși, funcționarea normală a concurenței. După cum recunoaște însăși Autoritatea de Concurență, nu există hotărâri pronunțate de Curte care să analizeze cazuri similare și nici nu se poate considera că aplicarea/interpretarea reglementării din speță este clară, fără echivoc și lipsită de îndoieli rezonabile.

DOCUMENT DE LUCRU